

КРАЇННИЙ РИЗИК УКРАЇНИ

к.е.н., асист. **Голишева Є.О.**, студентка **Масько Я.В.**
Сумський державний університет (Україна)

Сьогодні в Україні склалася нестабільна фінансово-економічна ситуація. Інтеграція в систему міжнародно-економічних відносин потребує залучення інвестицій, зокрема іноземних. Проте інтерес потенційних інвесторів є порівняно низьким. Однією з причин цього явища є високий рівень ризику країни при здійсненні зовнішньоекономічних зв'язків.

Лондонський журнал «Euromoney» є одним з найбільш авторитетних економічних видань, яке два рази на рік публікує рейтинг країн світу за ступенем ризику, який виникає під час співпраці з компаніями цих країн, розрахований шляхом опитування фахівців з області фінансів та економіки. Порівнюючи показники цього рейтингу України з іншими країнами світу, можна виявити проблеми, які уповільнюють розширення зовнішньоекономічних зв'язків нашої країни.

Країнний ризик – імовірність збитків при веденні бізнесу в конкретній державі, зумовлена несприятливою дією чинників, джерелом яких можуть бути політична ситуація, організаційні, економічні та соціальні умови, що не повністю піддаються державному регулюванню [1]. Він поділяється на комерційний та некомерційний (політичний). У свою чергу комерційний ризик поділяється на ризик неплатоспроможності і трансферний, а політичний – на макроризик та мікроризик. Трансферний ризик – ризик того, що при проведенні економічної політики окрема країна може накласти обмеження на переведення капіталу, дивідендів і відсотків іноземним кредиторам та інвесторам. Під політичним ризиком науковцями пропонується розуміти ймовірність фінансових втрат в результаті впливу несприятливих політичних факторів у іншій країні [2].

Найбільше число досліджень, присвячених аналізу ризику, належить американським вченим, але ця проблема активно вивчалася й у західноєвропейських країнах. Поняття «країнний ризик» увів у науковий обіг Ірвін С. Фрідман в 1970-х роках у зв'язку з інтернаціоналізацією капіталу. З середини 1980-х років країнний ризик визначали переважно як ризик, що виникає під час іноземного інвестування. Т. Красенбюль запропонував визначення, що стало класичним, відповідно до якого країнні ризики визначаються як імовірність того, що суверенна держава або незалежні кредитори в певній країні не матимуть можливості або бажання виконати свої зобов'язання відносно іноземних кредиторів і/або інвесторів [1].

Щоб оцінити ризик країни та полегшити вибір інвесторів створюються так звані інформаційні агенції, які визначають рейтинги країн за низкою факторів. Кожна агенція використовує свої методи оцінки ризику. Найпопулярнішими серед них є Класифікація Організації економічного співробітництва і розвитку (OECD), Control Risks Group (CRG), Credit Risk International, Political Risk Services: International Country Risk Guide (ICRG) тощо.

Розглянемо місце України у різних рейтингах відповідно до її країнного ризику. За даними рейтингу агенції «Euromoney» у період з вересня 2005 року до березня 2006 року Україна посідала 78 місце серед 100 країн світу. У рейтингу Організації економічного співробітництва та розвитку наша держава має середній рівень ризику. За даними рейтингу International Country Risk Guide за період 2011-2012 років Україна мала помірний рівень ризику. Посилаючись на прогнози цієї ж агенції на найближчі 5 років бачимо, що за умов найкращого розвитку подій Україна матиме низький рівень ризику, а за умов найгіршого сценарію – високий рівень ризику.

Загалом, порівнюючи показники країнних ризиків України з іншими країнами Європи, зрозуміло, що вони мають краще становище та більш високий рівень розвитку. Але наша держава відстає від інших не за всіма показниками, а за деякими вона навіть краща. Також Україна має гарний потенціал для розвитку та покращення показника країнного ризику в майбутньому.

Можна зробити висновок, що важливою умовою покращення інвестиційного клімату України та збільшення потоку інвестицій до українських підприємств є покращення показника крайнього ризику держави. Цього можна досягти створивши систему рейтингового управління умовами економічної діяльності і рівнем крайніх ризиків, яка заснована на алгоритмі порівняльного аналізу міжнародних рейтингових даних. Проведення аналізу показників крайнього ризику України за даними різноманітних рейтингових агентств допоможе визначити проблемні зони, які негативно впливають на інвестиційний клімат держави та знайти шляхи їх усунення. При вирішенні цих питань важливо враховувати досвід розвинених країн Європейського союзу.

1. Арсененко А.Ю. Рейтингове управління інвестиційним кліматом України [Електронний ресурс] / А.Ю. Арсененко. – Режим доступу : www.novi.org.ua/news/email.../Arsenenko.doc

2. Сусанов Д. Методи вимірювання крайнього ризику / Д. Сусанов // Ринок цінних паперів. – 2001. – №16.

Голищева, Є.О. Крайній ризик України [Текст] / Є.О. Голищева, Я.В. Масько // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 6–8 травня 2014 р. / За заг. ред. О.В. Прокопенко. - Суми : СумДУ, 2014. - Т.1. - С. 79-80.